

Onderwerp:

Beantwoording van de schriftelijke vragen van de raadsleden L.L.P.R. Roest (GroenLinks), N. Arsieni (D66) en C. Aafjes-van Aalst (Leefbaar Rotterdam) over "Optreden tegen intimidatie bij abortusklinieken".

Portefeuillehouder: A. Aboutaleb

Aan de Gemeenteraad.

Op 10 augustus 2020 stelden L.L.P.R. Roest (GroenLinks), N. Arsieni (D66) en C. Aafjes-van Aalst (Leefbaar Rotterdam) schriftelijke vragen over 'Optreden tegen intimidatie bij abortusklinieken'. Gezien de vraagstelling wordt geacht dat deze vragen aan de burgemeester zijn gesteld. (20bb10202)

Inleidend wordt gesteld:

'De rechtbank in Haarlem oordeelde onlangs dat gemeenten op mogen treden tegen intimidatie bij abortusklinieken.¹ Het aanspreken van vrouwen die een abortuskliniek bezoeken, is volgens de rechtbank een 'wanordelijkheid' en daar mag tegen worden opgetreden. Deze vorm van intimidatie, waarbij vrouwen worden aangesproken op weg naar een abortuskliniek, neemt steeds meer toe, ook in Rotterdam. Bij sommige klinieken is zelfs een 'buddysysteem' ingesteld zodat vrouwen veilig de kliniek kunnen bezoeken. De omgekeerde wereld, wat GroenLinks, D66 en Leefbaar Rotterdam betreft. Vrouwen moeten zonder begeleiding op een veilige manier een abortuskliniek kunnen bezoeken. De uitspraak ging over een abortuskliniek in Heemstede waar demonstranten 'in gesprek' wilden met bezoekers van de kliniek. De rechtbank oordeelde dat: 'Als demonstranten zwangere vrouwen aanspreken, hindert het de bezoeksters onevenredig in hun vrijheid, in het bijzonder in het ongestoord gebruik maken van hun rechten uit de Wet afbreking zwangerschap.' Demonstreren mag, maar wel in de daarvoor aangewezen bufferzone. Het aanspreken van vrouwen geldt niet als een betoging of demonstratie. In de commissie Veiligheid en Bestuur van 25 juni jl. stelde de burgemeester dat 'het niet verboden is iemand aan te spreken'. Met de uitspraak van de rechtbank van Haarlem hebben wij de volgende vragen.'

Hieronder volgen de vragen en mijn beantwoording:

Vraag 1:

Hebt u kennis genomen van de uitspraak van de rechtbank in Haarlem en wat is uw oordeel hierover?

¹ <https://www.ad.nl/binnenland/aanspreken-van-vrouwen-bij-abortuskliniek-mag-verboden-worden~a2c0ccc5/> en brief van Humanistisch Verbond: <https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9028374>, <https://www.rtinieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5173157/abortuskliniek-demonstranten-anti-abortus-buddy-bufferzone-haarlem>

Antwoord:

Ik ben bekend met de uitspraak. Deze uitspraak (HAA 20/3209) bevestigt dat de burgemeester op grond van artikel 5 van de WOM (Wet Openbare Manifestaties) beperkingen en voorschriften mag stellen bij vrees voor wanordelijkheden bij de kennisgevingen voor anti-abortus demonstraties. Rotterdam maakt hier al gebruik van door het instellen van zogenaamde bufferzones bij dergelijke demonstraties.

Het recht tot betoging beoogt de deelnemers aan een betoging in staat te stellen om gemeenschappelijke beleefde gedachten en wensen op politiek of maatschappelijk gebied uit te dragen in de publieke ruimte. In deze uitspraak (HAA 20/3209) oordeelt de rechtbank dat het aanspreken van de individuele bezoekers van de abortuskliniek niet meer het uitdragen van gemeenschappelijke wensen of gedachten op politiek of maatschappelijk gebied betreft, maar het aankaarten van een individuele zaak bij een individueel persoon. Dit valt niet onder het betogingsrecht. Dit impliceert dat de betogers tijdens hun demonstratie individuele bezoekers niet mogen aanspreken over de persoonlijke kwestie.

Overigens is deze uitspraak (HAA 20/3209) nog geen vaste jurisprudentie. De hoogste algemene bestuursrechter, de Raad van State, heeft nog geen uitspraak gedaan in deze kwestie en er is dus nog geen sprake van een vaste lijn.

Vraag 2:

Ziet u mogelijkheden de huidige aanpak te wijzigen naar aanleiding van deze nieuwe jurisprudentie? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord:

In onze huidige aanpak wordt al gebruik gemaakt van bufferzones. Naar aanleiding van de uitspraak hebben we inmiddels de volgende voorwaarde in het bewijs van kennisgeving opgenomen:

- *De deelnemers van de manifestatie spreken individuele bezoekers van de abortuskliniek niet direct aan op het onderwerp.*

Mochten de demonstranten zich hier in de praktijk niet aanhouden, dan kan hier handhavend tegen worden opgetreden.

Vraag 3:

Zijn er verbeteringen aan te brengen in de zogenaamde 'rode bufferzone' waar demonstranten plaatsnemen? Zo ja, welke?

Antwoord:

In samspraak met politie is beoordeeld dat de bufferzone, zoals deze nu aangewezen is, goed bijdraagt aan het doel dat voor ogen is. De Strevelsweg zorgt voor een ruimtelijke scheiding tussen de ingang van het verzamelgebouw en de demonstranten. Door deze locatie aan te wijzen wordt gewaarborgd dat enerzijds de demonstranten goed te zien en te horen zijn voor de bezoekers van de abortuskliniek en anderzijds dat deze bezoekers zelf de keuze hebben om wel of niet op de betogers af te stappen. De groepen demonstranten die zich melden zijn bekend met deze locatie.

Nieuwe groepen demonstranten worden nadrukkelijk gewezen op deze locatie en werkwijze. Ook onaangemelde demonstraties worden doorverwezen naar de overzijde van de straat, en deze demonstranten worden dringend verzocht zich in de toekomst te melden voorafgaand aan de demonstratie.

Verder wordt gesteld:

'In een afdoeningsbrief van 6 augustus jl. aan de commissie Veiligheid en Bestuur, over het surveilleren in burger door de politie, schrijft u: 'De politie geeft mij aan dat zij het surveilleren in burger meenemen als eventuele optie bij toezicht tijdens demonstraties. Op basis van de inschatting van de situatie zal de politie een afweging maken om surveillance in burger in te zetten.'²

Vraag 4:

Kunt u schetsen welke situaties een aanleiding vormen om tot inzet van dit middel te komen? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord:

Het is voorgekomen dat politie ter plaatse kwam na een melding over een groepje demonstranten bij de ingang van het Verzamelgebouw (dus niet de bufferzone). Eenmaal ter plekke waren er geen demonstranten meer aanwezig. Door te surveilleren in burger worden mensen niet beïnvloed door interventies van politie. Een andere reden is het in kaart brengen van de omvang van het aantal eenmansprotesten. Een eenmansactie valt, vanwege betrokkenheid van slechts één persoon, niet onder de WOM. Het eenmansprotest valt direct onder de eveneens grondrechtelijk gewaarborgde vrijheid van meningsuiting. Een ieder mag zonder voorafgaande kennisgeving zijn mening uiten. Uiteindelijk maakt de politie de afweging om in te zetten op basis van de ernst van de zaak ten opzichte van de capaciteit en alle andere zaken die op dat moment lopen in de eenheid en het district.

Vervolgens wordt gesteld:

'Volgens een herhaaldelijke 'demonstrant' krijgt hij in Rotterdam snel toestemming voor een anti-abortusdemonstratie: 'Ik had nergens zo snel een vergunning.'³

Vraag 5:

Onder welke voorwaarden wordt een dergelijke demonstratie toegestaan dan wel afgewezen?

²<https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9033428/>

³ <https://www.trouw.nl/religie-filosofie/deze-mensen-blijven-vrouwen-bij-abortusklinieken-confronteren-zo-n-twee-a-drie-keer-per-weekwerkt-het~b8ba3211/>

Antwoord:

De WOM (Wet Openbare Manifestaties) biedt het juridische kader ter beoordeling van een demonstratie. Artikel 5 stelt dat de burgemeester beperkingen en voorschriften mag stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Deze beoordelingen wordt gemaakt op basis van adviezen van de diensten, waaronder de politie. Naast de voorwaarden die bij iedere demonstratie gelden wordt immer de bufferzone als locatie aangewezen.

Vraag 6:

Wat voor effect heeft de uitspraak van de rechtbank in Haarlem hier op?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 7:

Kan de betoging worden geweigerd nu duidelijk is dat het kan worden gezien als het individueel lastig van personen in plaats van een demonstratie?

Antwoord:

Nee, het recht op betogen blijft bestaan. Deze uitspraak maakt duidelijk dat de rechtbank van mening is dat onder het demonstratierecht niet het aanspreken van individuele bezoekers over de kwestie valt. Bij dergelijke demonstraties wordt van tevoren echter niet aangegeven of individuele bezoekers over een individuele kwestie worden aangesproken. Vandaar dat hier inmiddels expliciet een voorwaarde over is opgenomen in het bewijs van kennisgeving. Zoals in het antwoord op vraag 1 reeds aangegeven betreft de uitspraak van de rechtbank nog geen vaste jurisprudentie.

De burgemeester,

Ing. A. Aboutaleb

